

پزشکیان: اگر کشورهای حامی چندجانبه‌گرایی متحد نباشند، با نیان یکجانبه‌گرایی بر آنها غلبه خواهند کرد

رئیس جمهور در گفت‌وگو با شبکه تلویزیون مرکزی چین «CCTV»، با بیان اینکه تحقق ایده حکمرانی جهانی رئیس جمهور چین، نیاز به تعامل میان دولت‌ها بدون هیچ تبعیضی میان کشورهای کوچک یا بزرگ و ثروتمند یا فقیر دارد، گفت: این ایده نگاه بسیار ارزشمند و زیبایی بود که از زبان رهبر چین مطرح شد و انتظار ما این است که این موارد در عمل پیاده‌سازی شود.

به گزارش سرویس بین الملل **مشعل نیوز**، مسعود پزشکیان در جریان سفر به جمهوری خلق چین به منظور شرکت در بیست و پنجمین نشست سران سازمان همکاری شانگهای، در گفت‌وگویی با شبکه تلویزیون مرکزی این کشور «CCTV»، به تشریح ابعاد مختلف روابط ایران و چین، تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی و مهم‌ترین مسائل جاری فیما بین و جهانی پرداخت.

مجری: آقای رئیس جمهور پزشکیان سلام. از شما متشکریم که دعوت ما را برای گفت‌وگوی ویژه پذیرفتید. این نخستین بازدید شما از چین پس از انتخاب به‌عنوان رئیس جمهور ایران در جولای سال گذشته است. در این سفر به چین، امیدوارید چه دستاوردهایی داشته باشید؟

پزشکیان: بسم الله الرحمن الرحيم. ضمن عرض سلام خدمت شما و مردم عزیز چین. تصور و برداشت ما نسبت به چین، کشوری است که امروز با وحدت، انسجام و رهبری قاطع، هماهنگ و با برنامه‌هایی کاملاً علمی، کارشناسانه و هدفمند در مسیر توسعه حرکت می‌کند. همچنین چین روند سیاسی خوب و ارزشمندی برای عبور از یکجانبه‌گرایی و تلاش در جهت چندجانبه‌گرایی در پیش گرفته که شایسته تمجید است.

حدود ۱۰ سال پیش هم به چین سفر کرده بودید. این بار که دوباره

سفر کردید، چه تغییراتی دیدید که برایتان جالب بود؟ و امروز صبح هم با قطار سریع‌السير از تیانجین به پکن آمدید، تجربه این سفر چگونه بود؟

آن سفر ما یک بازدید علمی بود؛ برای شرکت در یک کنفرانس قلب به چین آمدیم و در همین پکن حضور داشتیم. در آن سفر، فرصت داشتیم آزادانه بگردیم و از نزدیک مشاهده کنیم، اما امروز در قالب یک سفر دیپلماتیک آمده‌ایم؛ از ماشینی به ماشین دیگر، از اتاقی به اتاقی دیگر و از جلسه‌ای به جلسه‌ای دیگر منتقل می‌شویم. بنابراین قضاوت درباره اینکه وضعیت چگونه پیش رفته، قدری دشوار است. با این حال، آنچه از ظاهر امر مشاهده می‌شود، فاصله بسیار زیادی با گذشته پیدا کرده است. زمانی که ما به چین آمدیم، خود پکن هوای بسیار آلوده‌تری داشت، اما امروز بسیار تمیزتر است. آن روزها شهر شلوغ‌تر به نظر می‌رسید، اما امروز آرام‌تر شده است. آثار توسعه در گوشه‌گوشه این شهر و در مسیری که طی کردیم، به‌خوبی قابل مشاهده است.

در سال ۲۰۱۶، رئیس‌جمهور «شی جین پینگ» از ایران بازدید رسمی دولتی داشت و دو کشور رسماً روابط جامع راهبردی خود را برقرار کردند. رئیس‌جمهور شی اشاره کرده بود که با توجه به تحولات سریع جهانی که در حد تغییرات یک قرن است، اهمیت راهبردی روابط چین و ایران بیش از پیش برجسته می‌شود. هم‌زمان، چند روز پیش، رهبر معظم ایران، آیت‌الله خامنه‌ای، در شبکه‌های اجتماعی به زبان فارسی و چینی نوشت که ایران و چین دارای نیروی تحول‌آفرینی هستند که می‌تواند ساختار نظم منطقه و حتی جهان را بازسازی کند. به نظر شما، توسعه روابط دو کشور چین و ایران چه اهمیتی برای تحولات و روابط بین‌المللی دارد؟

سابقه روابط ما در این منطقه به چندین هزار سال پیش بازمی‌گردد. چین و ایران، تمدن‌هایی بسیار کهن و دیرینه‌اند. شعاری که رهبر چین، رئیس‌جمهور محترم این کشور، درباره امنیت جهانی، توسعه جهانی و رشد و تعالی مطرح کرده‌اند، نگاهی بسیار ویژه و ارزشمند است. این موضوعات، یعنی تمدن، امنیت و توسعه جهانی، پیش‌تر نیز به‌عنوان شعار وجود داشته است، اما لازم است بتوانیم آن‌ها را در عمل پیاده‌سازی کنیم.

چارچوب روابط ما به هزاران سال پیش بازمی‌گردد. امروز این روابط در قالب یک برنامه راهبردی و بلندمدت نوشته شده و انتظار این است

که آنچه مورد توافق قرار گرفته، در عمل اجرا شود. باید بتوانیم تبادلات واقعی داشته باشیم، سرمایه‌گذاری‌های مشترک انجام دهیم و مسیرهای رشد و توسعه را با یکدیگر طی کنیم. لازمه این کار، عمل‌کردن به توافقات است.

اکنون فرصتی فراهم شده است؛ به‌ویژه با گزارشی که رئیس‌جمهور محترم و رهبر عزیز چین درباره حکمرانی جهانی ارائه کردند. برای تحقق این حکمرانی، نیاز به تعامل میان دولت‌ها، احترام به تمامیت کشورها و ارزشهای موجود در آنهاست؛ علاوه بر این، نباید میان کشورها تفاوت گذاشته شود، خواه ثروتمند باشند یا فقیر، بزرگ باشند یا کوچک.

این‌ها نگاه‌های بسیار ارزشمند و زیبایی بود که از زبان رهبر چین در این اجلاس مطرح شد. انتظار ما این است که این موارد در عمل پیاده‌سازی شود. یعنی بتوانیم با یکدیگر ارتباط مؤثر برقرار کنیم، تجربیات خود را منتقل نماییم، به یکدیگر یاری برسانیم و دنیایی بسازیم که در آن صلح، امنیت، آرامش، عدالت و انصاف حاکم باشد.

شما به ابتکار جهانی که رئیس‌جمهور شی در جریان اجلاس فوق‌العاده نخستین‌بار مطرح کرد، اشاره کردید. شما از نزدیک شنونده توضیحات عمیق رئیس‌جمهور شی بودید. کدام بخش از این ابتکار نوین بیش از همه برای شما تأثیرگذار بود؟ هم‌زمان، اکنون نظام حاکم بر مدیریت جهانی در وضعیتی حساس قرار دارد که مانند رفتن در مسیر خلاف جریان آب است و بدون پیشرفت، پسرفت رخ می‌دهد. به نظر شما، اهمیت جهانی این ابتکار رئیس‌جمهور شی چیست؟

آنچه مطرح شده، یک بسته کامل است و نه یک موضوع تنها. اگر همه اجزای این بسته به‌طور کامل اجرا شود، آنگاه می‌توان به اهدافی که رئیس‌جمهور محترم مطرح کرده‌اند دست یافت، اما اگر تنها بخشی از آن اجرا شود و بخش‌های دیگر اجرا نشود، رسیدن به آن اهداف از نظر علمی امکان‌پذیر نخواهد بود.

این مجموعه شامل حکمرانی، قانون‌گرایی، توسعه، عمل‌گرایی و تبادل تجربیات است. اگر این مجموعه به‌صورت یکپارچه اجرا نشود، ایده هدف حکمرانی جهانی شکل نخواهد گرفت. احترام به قانون و پایبندی به ضوابط بین‌المللی اصل اساسی است.

امروز در جهان برخوردهای سلیقه‌ای با کشورها وجود دارد و همین مسئله یک استاندارد دوگانه ایجاد کرده است. رژیم صهیونیستی هر قانونی را زیر پا می‌گذارد و هر اقدامی می‌کند، اما هیچ‌کس مانعش نمی‌شود. در مقابل، اگر کشوری دیگر بخواهد اقدامی انجام دهد، بلافاصله تمام سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای اروپایی زمین و زمان را به هم می‌دوزند و آن کشور را متهم به نادیده گرفتن قوانین و حقوق بشر می‌کنند.

رژیم صهیونیستی در برابر دیدگان جهان به مردم یک سرزمین گرسنگی می‌دهد تا از فرط ضعف بمیرند؛ مسیر آب، غذا و نان را بر آنان می‌بندد و با این حال کشورهایی که در سازمان ملل مدعی نقش‌آفرینی جهانی و دفاع از حقوق بشر هستند، به‌جای اینکه مانع شوند، از آن حمایت می‌کنند؛ این استاندارد دوگانه به‌هیچ‌وجه قابل قبول نیست.

بنابراین، در همان چارچوبی که رئیس‌جمهور محترم چین درباره حکمرانی اشاره کردند، یکی از اصول اساسی، قانون‌گرایی و پایبندی به قانون است. این قانون نباید دوگانه باشد. باید برای همه، اعم از فقیر و غنی، کشورهای شمالی و جنوبی، کوچک و بزرگ، دارا و ندار، به‌طور یکسان اجرا شود که در حال حاضر متأسفانه چنین اتفاقی نمی‌افتد.

از نگاه من، اگر قرار باشد آن حکمرانی جهانی شکل بگیرد، همه چارچوبی که پیشنهاد شده باید به‌درستی و به‌طور کامل اجرا شود؛ وگرنه اگر تنها بخشی اجرا شود و در بخش‌های دیگر استاندارد دوگانه تعریف گردد، طبیعتاً اهداف مورد نظر محقق نخواهد شد.

اکتبر پارسال در اجلاس بریکس، شما و رئیس‌جمهور چین در قازان دیدار کردید و درباره روابط دوجانبه و مجموعه‌ای از مسائل مهم بین‌المللی گفت‌وگو داشتید. امروز هم دوباره با آقای شی دیدار دارید؛ انتظار دارید درباره چه مسائلی با ایشان گفت‌وگو و تبادل نظر کنید؟

انتظاری که ما از رهبر محترم چین و رئیس‌جمهور عزیز شما داریم، چیزی جز این نیست که به آنچه امروز به‌عنوان حکمرانی و یا پیشنهادهایی که پیش‌تر نیز مطرح شده، از جمله امنیت جهانی، صلح جهانی، توسعه جهانی و تمدن جهانی پایبند باشیم و در عمل آن‌ها را اجرا کنیم.

در ایده حکمرانی جهانی، یکی از بندهایی که مورد تأکید قرار گرفت، عمل‌گرایی بود؛ یعنی باید عمل‌گرا باشیم و آنچه می‌گوییم، در میدان عمل پیاده‌سازی کنیم. برای تحقق این هدف، لازم است راهکارها و سازوکارهایی طراحی شود تا آنچه به‌عنوان تعهد و چارچوب به امضا می‌رسد، در عمل نیز به اجرا درآید. معمولاً در دیپلماسی، توافقاتی روی کاغذ نوشته می‌شود، اما به مرحله عمل نمی‌رسد. اگر قرار است به اهدافی که رهبری چین مشخص کرده‌اند برسیم، نباید زمان را از دست بدهیم و باید در فرصت‌های موجود، با سرعت به سمت اهداف تعیین‌شده حرکت کنیم.

یکی از انتظاراتی که از دیدارهای پیشین و همین دیدار امروز داریم، این است که توافق‌نامه راهبردی ۲۵ ساله که پیش‌تر تدوین شده، به‌طور کامل اجرا شود و بتوانیم آن را در میدان عمل نشان دهیم. در آن توافق، هدف بر عدالت، انصاف و رعایت حقوق همه انسان‌هاست و باید در همین مسیر پیش برویم.

در مورد همکاری‌های دو کشور، فکر می‌کنم شما هم توجه کرده‌اید که طی این سال‌ها همکاری‌های اقتصادی و تجاری دو کشور پیشرفت چشمگیری داشته است؛ به‌عنوان نمونه، چین برای ۱۲ سال متوالی نخستین شریک تجاری ایران بوده است. همچنین در میان مصرف‌کنندگان چینی، محصولات ایرانی همچون پسته و فرش‌های دستباف بسیار محبوب هستند. علاوه بر این، از جولای سال گذشته، راه‌آهن میان چین و ایران نیز به‌صورت دوطرفه به بهره‌برداری رسیده است. به نظر شما در آینده همکاری‌های اقتصادی و تجاری دو کشور در چه حوزه‌های جدیدی می‌تواند بیشتر گسترش پیدا کند یا چه همکاری‌های تازه‌ای می‌توان آغاز کرد؟

اگر قرار باشد از یکجانبه‌گرایی فاصله بگیریم، باید دقیقاً به همان چارچوب‌هایی پایبند باشیم که در اجلاس همکاری‌های شانگهای نوشته و امضاء شد. این موارد باید به‌طور کامل اجرا شود، اما اگر تنها به بیان آن بسنده کنیم و در عمل برخی کشورها را کنار بگذاریم، به‌ویژه آن کشورهایی که در خط مقدم ایستادگی در برابر یکجانبه‌گرایی آمریکا و قدرت‌هایی هستند که می‌خواهند سیاست خود را بر منطقه تحمیل کنند، عملاً نتیجه‌ای به دست نخواهد آمد.

حامیان و بانیان یکجانبه‌گرایی با زور، با تحریم و با ابزارهای مختلف تلاش می‌کنند کشورها را در چارچوبی نگه دارند که خود طراحی

کرده‌اند. اگر می‌خواهیم از این چارچوب بیرون بیاییم، باید آنچه امروز و در جلسات گذشته نوشته شده و در آینده در برابر این یکجانبه‌گرایی نوشته می‌شود، عملیاتی و اجرایی کنیم. معنای این حرف آن است که بتوانیم با یکدیگر تعامل کنیم، تجارت داشته باشیم، به تحریم‌هایی که دیگران اعمال می‌کنند، اعتنایی نکنیم و در روابط خود عدالت، انصاف و قانون را رعایت کنیم. همچنین باید بکوشیم توسعه و پیشرفت را در سطح جهان به اشتراک بگذاریم. این همان چیزی است که باید به آن عمل شود.

در نتیجه، از چین که امروز رهبری چنین تفکر و سیاستی را در پیش گرفته، انتظار می‌رود بستر را برای تحقق اهداف بزرگی که در نظر دارد، فراهم کند، در غیر این صورت، اگر آمریکا و رژیم صهیونیستی همچنان در منطقه با قدرت و نه بر اساس منطق عمل کرده، هر مخالفی را بمباران کنند، رهبران سیاسی، مردم عادی و دانشمندان را ترور نمایند و در مقابل این اقدامات، کشورهایی که می‌خواهند خارج از چارچوب یکجانبه‌گرایی عمل کنند، با یکدیگر هم‌پیمان نشوند و به توافقات خود پایبند نباشند، این نگاه تمامیت‌خواهی به تدریج به سمت چین نیز خواهد رفت.

آمریکا در سیاست‌ها و استراتژی‌هایی که تدوین کرده، چین را بزرگ‌ترین رقیب خود می‌داند. درباره دیگر کشورها معتقد است می‌تواند با زور، سلاح، تهدید و تحریم آن‌ها را تحت فشار قرار دهد و اگر بتواند کشورهایی را که در مسیر مقابله با یکجانبه‌گرایی همکاری و حرکت می‌کنند، کم‌کم از هم جدا کند، چین در نهایت تنها خواهد ماند. در آن صورت، آمریکا قدرتی را که می‌خواهد در برابر چین اعمال کند، به راحتی اعمال خواهد کرد؛ چرا که وقتی کشوری تنها بماند، دیگر توان ادامه مسیر دشوار را نخواهد داشت.

شما گفتید امیدوارید چین در حفظ ثبات منطقه و صلح جهانی نقش مهم‌تری ایفا کند. به نظر شما چین چه نقشی می‌تواند در این زمینه بر عهده داشته باشد؟

ببینید، بحث‌هایی که امروز در این اجلاس مطرح شد، همان موضوعاتی است که پیش‌تر نیز بارها مورد تأکید قرار گرفته است؛ از جمله ابتکار کمربند-راه، تجارت، تعامل علمی و ارتباطات فرهنگی. اگر این مسیرها میان کشورها گشوده شود، اگر همه کشورها با احترام به

مرزهای یکدیگر پذیرفته شوند و تعاملات در چارچوبی مشخص پیش برود، می‌توانیم به نتایج ارزشمندی دست یابیم. این موضوع نه تنها در این اجلاس، بلکه در «نشست بریکس» نیز به‌طور جدی مورد بحث قرار گرفته بود.

اگر همان چارچوب‌هایی که تاکنون نوشته شده، به‌طور واقعی اجرا و عملیاتی شوند، ما می‌توانیم دادوستد را به‌راحتی در مسیر کمربند-راه که ابتکار راهبردی رهبری چین بوده است، دنبال کنیم. در این مسیر می‌توانیم تجربیات خود را منتقل کنیم، توسعه جهانی را شکل دهیم و همان شعارهایی را که رهبری چین در گذشته اعلام کرده بودند، یعنی توسعه جهانی، صلح جهانی و امنیت جهانی، تحقق بخشیم.

معنای این سخن آن است که برای برقراری امنیت واقعی، کشورهایی که خارج از چارچوب قوانین جهانی اقدام می‌کنند، نباید فرصت عمل پیدا کنند. مجموعه کشورهایی که به دنبال صلح و امنیت هستند، باید در برابر چنین رفتارهای غیرقانونی، غیرانسانی و غیرعادلانه بایستند. اگر این ایستادگی شکل بگیرد، می‌توان به اهدافی که رهبری چین مطرح کرده و امروز تکمیل می‌کند، دست یافت. پیش‌تر، سیاست‌های اعلام‌شده بر صلح جهانی، امنیت جهانی و تمدن جهانی متمرکز بود و امروز موضوع حکمرانی جهانی نیز مطرح شده است.

برای اجرای این اهداف باید سازوکارهای لازم طراحی و عملیاتی شوند و اجازه ندهیم کسانی که می‌خواهند صلح جهانی را برهم بزنند، بتوانند هر کاری که می‌خواهند انجام دهند. در چنین شرایطی، دستیابی به اهداف مورد نظر امکان‌پذیر خواهد بود.

چین همواره در زمینه ترویج صلح، ثبات و شکوفایی در منطقه خاورمیانه نقشی بسیار فعال و مهم ایفا کرده است. به‌عنوان نمونه، در مارس ۲۰۲۳، عربستان سعودی و ایران با میانجیگری چین تصمیم گرفتند روابط دیپلماتیک خود را از سر بگیرند. اکنون بیش از ۲ سال از آن تصمیم گذشته است. به نظر شما، این احیای روابط چه معنایی برای ۲ کشور ایران و عربستان و همچنین برای روند تحولات در خاورمیانه دارد؟

آنچه اتفاق افتاد، گامی در راستای همان اهدافی است که رهبری چین مطرح کرده‌اند. این روند نه تنها میان ما و عربستان، بلکه میان همه کشورهایی که در این منطقه در کنار یکدیگر زندگی می‌کنیم و

پیشینه‌ای طولانی از تمدن و فرهنگ مشترک داریم، معنا پیدا می‌کند.

با توجه به روندی که امروز در رهبری چین وجود دارد و جایگاهی که این کشور در اختیار دارد، چین می‌تواند نقش مؤثری در منطقه ایفا کند. این نقش می‌تواند پررنگ‌تر و قوی‌تر شود و برای دستیابی به اهدافی که اکنون در سازمان‌های بین‌المللی تصویب شده و قرار است اجرا شود، در عمل به نمایش گذاشته شود.

برای آنکه این اهداف در عمل تحقق یابد، لازم است ارتباطات منطقه‌ای ما تقویت شود. ابتکار کمربند-راه باید در کل این منطقه عملیاتی گردد، فارغ از اینکه هر کشور چه وضعیتی یا چه قدرتی دارد. تنها در این صورت است که می‌توانیم به صلح و امنیت واقعی دست پیدا کنیم.

چین و ایران هر دو کشورهایی با تاریخ طولانی و تمدنی درخشان هستند. شما همین حالا هم به روابط دوستانه دو کشور اشاره کردید که در واقع به زمان‌های بسیار دور بازمی‌گردد. اگر دقیق‌تر بگویم، می‌توان این روابط را به دوره سلسله هان غربی نسبت داد و همچنین در دوران‌های تانگ و سونگ، بسیاری از ایرانیان به چین می‌آمدند تا تحصیل کنند، تجارت داشته باشند و غیره. در شرایط کنونی، مردم دو کشور علاقه زیادی به تاریخ و فرهنگ یکدیگر دارند؛ از جمله به آثار سینمایی هم توجه نشان می‌دهند. در حوزه تبادلات مردمی، شما انتظار دارید چین و ایران چه نوع همکاری و تعامل جدیدی ایجاد کنند؟

تبادلات فرهنگی می‌تواند در زمینه‌های گوناگون شکل بگیرد؛ از جمله ارتباط میان دانشگاه‌ها، توسعه گردشگری، همکاری‌های ورزشی و فعالیت‌های مشابه. در همین سازمان همکاری نیز می‌توان درباره این موضوعات به تفاهم رسید و تبادل اطلاعات داشت.

یکی از اهدافی که در این سازمان مورد توجه قرار گرفت و رهبری چین بر آن تأکید داشتند، آموزش تعداد زیادی از دانشجویان کشورهای مختلف در چین و فراهم کردن دوره‌های آموزشی برای آنان بود. طبیعتاً لازم است دانشجویان چینی نیز در کشورهای مختلف آموزش ببینند تا یک زبان و نگاه مشترک برای همفکری و ادامه مسیر مشترک ایجاد شود.

مهم‌ترین مسئله در این میان، درک و فهم متقابل فرهنگ‌هایی است که هر دو ملت از آن برخوردارند. تمدن‌های ایران و چین، تمدن‌هایی چندین هزار ساله هستند و در خاورمیانه نیز تمدن‌هایی وجود دارد که

بسیار قدیمی‌تر از تمدن‌های اروپا و آمریکای امروز است. این تمدن‌ها باید دوباره احیا شوند و ملت‌ها بتوانند با نگاهی نو و با زبان توسعه و پیشرفت امروز، تعاملات خود را گسترش دهند.

برای تحقق این روند، لازم است هم از سوی ما و هم از سوی طرف مقابل، تعاملات بیشتری شکل گیرد. باید زبان و روش‌های یکدیگر را بیاموزیم، تجربیات را منتقل کنیم و در عرصه فرهنگ و گردشگری، فعالیت‌های مشترکی را پیش ببریم تا نگاه‌ها و دیدگاه‌ها به هم نزدیک‌تر شود.

آقای رئیس‌جمهور، می‌خواهم با شما درباره مسئله هسته‌ای ایران صحبت کنم. اخیراً، انگلیس، فرانسه و آلمان به شورای امنیت سازمان ملل اطلاع دادند که می‌خواهند مکانیسم بازگشت سریع تحریم‌ها را فعال کنند. این بدان معناست که شورای امنیت در ۳۰ روز آینده تصمیم‌گیری خواهد کرد. نظر شما در این‌باره چیست و چگونه می‌توان به آن پاسخ داد؟

این همان رفتار دوگانه است. ما چارچوب توافق را پذیرفتیم و شکل برجام، که در قالب پنج به علاوه یک بود، مورد قبول جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت. ما پایبند به همه تعهدات بودیم، اما رئیس‌جمهور آمریکا توافقی را که بسته شده بود، پاره کرد؛ توافقی که شکل‌گیری آن یک سال یا حتی بیشتر زمان برده بود.

جمهوری اسلامی ایران به توافقات عمل می‌کرد، اما پس از خروج آمریکا، اروپایی‌ها نیز به تعهدات خود عمل نکردند. امروز همان کشورهایی که خودشان به تعهدات پایبند نبودند، گرد هم آمده‌اند و ایران را متهم می‌کنند که به توافق عمل نکرده است. چگونه ممکن است کسانی که خودشان تعهدات را زیر پا گذاشتند، ایران را متهم کنند؟

ما تا پایان تلاش کردیم علی‌رغم فشارهایی که وجود داشت، در این روند باقی بمانیم، با این حال، اروپایی‌ها حتی به حداقل بندهایی که باید پایبند می‌بودند نیز عمل نکردند. نتیجه این روند همین شد که امروز مشاهده می‌کنیم.

دیروز وزیرای خارجه سه کشور ایران، روسیه و چین نامه‌ای به سازمان ملل ارائه کردند و در آن به‌روشنی غیرقانونی و غیرمنطقی بودن شکایت اروپایی‌ها را توضیح دادند. این نامه به امضاء رسید و تحویل

داده شد.

میدانیم که از آوریل امسال، ایران و آمریکا به صورت متوالی پنج دور مذاکرات داشته‌اند. همچنین دور ششم مذاکرات که قرار بود در ۱۵ ژوئن برگزار شود، به دلیل حمله ناگهانی اسرائیل لغو شد و در پایان جولای، آمریکا بزرگ‌ترین تحریم‌های خود علیه ایران از سال ۲۰۱۸ را اعمال کرد. پس از این همه تغییر و تحولات اخیر، در حال حاضر شما چشمانداز از سرگیری مذاکرات میان ایران و آمریکا را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ همچنین، به نظر شما اعمال این نوع فشار حداکثری توسط آمریکا بر ایران چه تأثیری بر کسری بودجه موجود خواهد داشت؟

ببینید، سازمان ملل سال گذشته را سال صلح جهانی اعلام کرد. رئیس جمهور چین نیز پیش‌تر شعاری را مطرح کرده بودند که ابتدا بر صلح جهانی، سپس امنیت جهانی و پس از آن تمدن جهانی تأکید داشت. در شرایطی که شعار صلح جهانی سر داده می‌شود، ما هم پای میز مذاکره و گفت‌وگو نشسته‌ایم و بارها اعلام کرده‌ایم که به دنبال جنگ، ناآرامی و سلاح هسته‌ای نیستیم.

این سخن تنها حرف من نیست، بلکه یک دستور اعتقادی است. رهبر معظم انقلاب تصریح کرده‌اند که نظام جمهوری اسلامی هیچ‌گاه به سمت ساخت سلاح هسته‌ای نخواهد رفت. این سیاست، سیاستی اعتقادی است و سیاستمداران دیگر در ایران نمی‌توانند آن را تغییر دهند، چرا که نگاه رهبر انقلاب چنین است. با وجود همه این‌ها، هر روز بهانه می‌آورند که ایران قصد دارد به سمت سلاح هسته‌ای برود و این ادعا را با تبلیغات و امکانات رسانه‌ای و قدرتی که در اختیار دارند، همچنان تکرار و اشاعه می‌دهند.

ما برای گفت‌وگو آماده‌ایم و آن هم در چارچوب قوانین بین‌المللی، و حقوقی که هر کشور می‌تواند بر اساس همان قوانین از آن برخوردار باشد، اما متأسفانه بر میز مذاکره، رژیم تأثیر دارد که ادعا می‌کند مورد تهدید است؛ همان رژیم که خود عامل ترور است، هر نقطه‌ای را که بخواهد بمباران می‌کند، انسان‌ها را بدون هیچ توجهی به قوانین بین‌المللی می‌کشد و در عین حال مدعی است که در معرض تهدید قرار دارد.

در مقابل، جمهوری اسلامی ایران از آغاز انقلاب تا امروز در بالاترین سطح و تعداد قربانی ترور بوده است. در سال‌های ابتدایی انقلاب بیش

از ۱۸ هزار ترور خیابانی در ایران صورت گرفت. شخصیت‌های بزرگ، سیاستمداران، نمایندگان مجلس، ائمه جمعه و رهبران ما هدف این ترورها بودند. حالا همان کسانی که دستشان به چنین ترورهای آلوده است، می‌خواهند ایران را متهم کنند که به دنبال ناامنی و آشوب است.

واقعیت این است که قربانی اصلی این ترورها و کشتارهای غیرانسانی و غیرقانونی، ایران بوده است و عامل اصلی این فجایع رژیم صهیونیستی و هم‌پیمانان آن هستند. متأسفانه در دنیای امروز منطق زور بر بسیاری از معادلات حاکم شده و این‌ها تلاش می‌کنند نگاه خود را به کسانی که نمی‌خواهند زیر بار زور بروند، تحمیل کنند؛ اما ایران به هیچ‌وجه زیر بار زور نخواهد رفت.

اقداماتی که رژیم صهیونیستی انجام داد با این تصور بود که می‌تواند ایران را مورد حمله قرار دهد، آن هم در حالی که تنها نبود و همه قدرت‌ها، از جمله آمریکا و اروپا پشت سرش ایستاده بودند و از آن حمایت می‌کردند. آنان تصور نمی‌کردند ایران بتواند حتی یک موشک به خاک اسرائیل شلیک کند، اما ایران پاسخ داد.

البته در این مسیر، ما فرماندهان، دانشمندان و شماری از کارشناسان خود را در بمباران‌ها از دست دادیم. با وجود این تجاوزات غیرانسانی، سازمان ملل و نهادهای حقوق بشری همچنان در برابر جنایات اسرائیل سکوت کرده‌اند. تنها دادگاه لاهه بود که نتانیا‌هو و یکی از همراهانش را محکوم کرد و خواستار دستگیری آنان شد، اما آمریکا همان دادگاهی را که این حکم را صادر کرده بود، تحریم کرد. این یعنی در دنیای امروز اگر قضاوتی برخلاف نظر قدرت‌های تمامیت‌خواه و کسانی که می‌خواهند یکجانبه‌گرایی را با زور بر جهان حاکم کنند، انجام گیرد، حتی قاضیانی که چنین حکمی را صادر کرده‌اند باید تحریم شوند. در واقع، هیچ‌کس حق ندارد غیر از آنچه آنان می‌خواهند سخنی بگوید یا حکمی صادر کند.

ما در ایران به دنبال صلح و آرامش هستیم و باور و اعتقاد ما بر همین اهداف است. باور ما بر صلح، آرامش، وحدت، انسجام، عدالت و انصاف است؛ همان موضوعاتی که رهبر چین به‌عنوان یک چارچوب مطرح کرده‌اند. این‌ها برای ما صرفاً شعار سیاسی نیست، بلکه جزو باورهای دینی و اعتقادی ماست.

عدالت یکی از اصول اعتقادی ماست که به آن پایبندیم. هر انسانی که به عدالت باور داشته باشد، باید آن را در جامعه، در خانواده، در

محله و در حاکمیت پیاده کند، اما متأسفانه در همان زمانی که ما پشت میز مذاکره نشسته بودیم، حملاتی صورت گرفت و آن هم با پشتیبانی آمریکا. این نشان می‌دهد که برخی می‌خواهند نظر خود را با زور تحمیل کنند، نه با منطق. اما ایران و کسانی که به دنبال حق و عدالت هستند، هرگز زیر بار زور نخواهند رفت.

در مورد درگیری ایران و اسرائیل، ما می‌دانیم که تاکنون دو طرف به توافق آتش‌بس دست نیافته‌اند. شما نیز در هفته گذشته اعلام کردید که ایران خواستار جنگ نیست، اما از جنگ نمی‌ترسد. آیا این بدان معناست که وضعیت فعلی آتش‌بس هنوز نسبتاً شکننده است؟ شما خطر از سرگیری جنگ را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

ما آغازگر جنگ نبوده‌ایم و نخواهیم بود، اما اگر به ما حمله شود با قدرت در برابر آن خواهیم ایستاد. این باور و اعتقاد ماست. ما هرگز قرار نیست در برابر زور تسلیم شویم، ما تنها در برابر حق و عدالت تسلیم هستیم و در برابر زور به هیچ‌وجه تسلیم نخواهیم شد؛ این همان چیزی است که بر اساس آن زندگی می‌کنیم.

ما به دنبال آرامش، صلح و امنیت در منطقه و جهان هستیم. کسانی که ادعای حقوق بشر، انسانیت و پایبندی به قوانین را مطرح می‌کنند، باید بدانند که ما نیز به همان قوانین پایبندیم و می‌خواهیم بر اساس همان چارچوب‌ها در این دنیا زندگی کنیم و حق برابر داشته باشیم. انسان‌ها با یکدیگر برابرند و هیچ انسانی حق ندارد خود را برتر از دیگران بداند.

اگر کسی توانایی یا مهارتی بیشتر از دیگران دارد، این بخشی از استعداد انسانی اوست؛ یکی خیاطی ماهر است، دیگری جراح برجسته، یکی هنرمند است و دیگری نقاشی توانا. این توانمندی‌ها میان انسان‌ها پراکنده است و در کنار هم یک جامعه را می‌سازند. هیچ انسانی حق ندارد حقوق دیگران را پایمال کند و هیچ جامعه‌ای حق ندارد حقوق جوامع دیگر را نادیده بگیرد.

علت اینکه بارها تأکید کرده‌ام نظر رهبر چین را به عنوان الگویی برای حکمرانی جهانی می‌پذیریم و آن را قابل قبول می‌دانیم، همین تأکید بر عدالت است که همه حاضران در اجلاس نیز بر آن تأکید داشتند. این مسئله یک باور اعتقادی و مسیری است که باید پذیرفته شود. هر جامعه‌ای به طور مستقل حق و حقوق برابر با بقیه دارد.

اگر جامعه‌ای ثروتمند باشد، نمی‌تواند کسانی را که ثروت ندارند زیر پا له کند. چنین رفتاری متعلق به دنیای وحشی است، نه دنیای متمدن. در دنیایی که تمدن وجود دارد، به کسانی که عقب مانده‌اند کمک می‌شود، برایشان بستر فراهم می‌گردد و راه رشد و توسعه برایشان هموار می‌شود. ابتکار کمربند-راه نیز می‌تواند در همین چارچوب مورد توجه قرار گیرد و برای آن برنامه‌ریزی شود.

امروز همچنین به سال ۲۰۱۸ اشاره شد، زمانی که رئیس‌جمهور آمریکا، ترامپ، در دوره اول ریاست جمهوری خود به‌صورت یکجانبه از توافق هسته‌ای ایران خارج شد. باید بدانیم که این توافق پس از یکسال و نیم تلاش و کوشش‌های فراوان توسط طرف‌های ذریبط به دست آمده بود، اما در آن زمان، ترامپ خروج یکجانبه آمریکا را اعلام کرد. شما این رفتار یکجانبه آمریکا را چگونه ارزیابی می‌کنید و در صورتی که دو طرف دوباره مسیر مذاکرات را از سر بگیرند، نقطه کلیدی آن چیست؟

آنچه امروز در منطقه از ناآرامی و کشتار شاهد آن هستیم، ناشی از بی‌توجهی به تعهدات است. اگر ما به‌عنوان انسان، به‌عنوان جوامع و کشورهایی که در کنار هم زندگی می‌کنیم به تعهدات خود پایبند نباشیم، هیچ ثبات و امنیتی در جامعه شکل نخواهد گرفت. ثبات و امنیت زمانی تحقق می‌یابد که انسان‌ها به تعهداتی که در قبال یکدیگر دارند، پایبند باشند. ما نمی‌توانیم سخنی بگوییم و سپس به‌راحتی همان حرف را زیر پا بگذاریم.

متأسفانه اصولی که از آغاز تمدن‌ها تا امروز مورد قبول همگان بوده، یعنی پایبندی به پیمان، نادیده گرفته می‌شود. قهرمانان و فرماندهان در گذشته زمانی که پیمانی می‌بستند، حتی حاضر بودند جان خود را بدهند، اما از آن پیمان برنگردند. ما نیز به پیمان‌هایی که بسته بودیم، پایبند ماندیم، اما کشوری که امروز ادعای تمدن دارد، به‌راحتی پیمانی را که خود امضاء کرده بود، پاره می‌کند.

امروز دلیل اینکه رهبر معظم انقلاب و مردم ایران نسبت به آمریکا خوشبین نیستند، همین شکستن مکرر پیمان‌هاست. آمریکا بارها به‌طور یکجانبه از توافقاتی که خود امضاء کرده بود، خارج شده است. ما در مقابل، همواره پایبند پیمان بوده‌ایم و باور داریم که باید بر اساس قانون عمل کنیم. قانونی که در دنیا و در سازمان ملل یا سازمان انرژی هسته‌ای به‌عنوان چارچوب عمومی پذیرفته شده، همان

مسیری است که ما بر آن تأکید داریم.

ما هرگز حاضر نیستیم خارج از این چارچوب، حق و حقوق کشور خود و آب و خاکمان را به سادگی از دست بدهیم.

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) اخیراً اعلام کرده است که بازرسان این نهاد به ایران رسیده‌اند. آیا بر اساس اطلاعات شما این خبر صحت دارد؟ همچنین، آیا دولت ایران برنامه‌ای برای از سرگیری همکاری با آژانس در آینده نزدیک دارد؟

اینکه می‌گویند آمدند، خودشان اذعان دارند و نمی‌توانند انکار کنند. هرچند بارها دیده‌ایم که وقتی می‌آیند و می‌روند، سخنانی مطرح می‌کنند که با واقعیت سازگار نیست. ما در رابطه با ان‌پیتی و بازرسی‌های سازمان انرژی اتمی هیچ مشکلی نداشته و نداریم. مشکل از زمانی آغاز شد که این‌ها تحت فشار کشورهای اروپایی و لابی‌هایی که دارند، اطلاعات نادرست و گزارش‌های ناصحیح درباره ایران منتشر کردند. در نتیجه، قطعنامه‌هایی صادر شد یا گزارش‌هایی ارائه گردید که واقعی نبود و در عرصه بین‌المللی تصویری غیرواقعی از ایران ارائه دادند؛ به گونه‌ای که وانمود شد در بخش‌هایی وضعیت نامشخص است.

این در حالی است که بیشترین سطح نظارت در جهان بر فعالیتهای هسته‌ای ایران اعمال شده و این حجم از بازرسی‌ها بی‌سابقه بوده است. ما همه مراکزی را که لازم بود در اختیار آن‌ها قرار دادیم و آن‌ها بارها بازرسی کردند. بنابراین، هیچ دلیلی وجود ندارد مراکزی که طبق نظر سازمان انرژی اتمی اداره می‌شوند و تحت نظارت قرار دارند، مورد بمباران قرار گیرند. این اقدام از نظر قوانین بین‌المللی کاملاً خلاف است. حتی همان سازمانی که ما در آن عضو هستیم، این تجاوزها به مراکز هسته‌ای ایران را محکوم نکرد.

اصلاً نمی‌توان به مراکزی که فعالیت هسته‌ای دارند و آن هم زیر نظر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی فعالیت می‌کنند، حمله کرد. اگر در چنین مراکزی تشعشعات هسته‌ای ایجاد شود، مسئولیت آن بر عهده چه کسی خواهد بود؟ چگونه می‌خواهند چنین شرایطی را کنترل کنند؟ این مسئله به هیچ‌وجه قابل قبول نیست و نباید سازمان‌های بین‌المللی در برابر آن بی‌تفاوت بمانند.

علت اینکه مجلس ایران تصمیم به تحریم آن سازمان گرفت، همین رفتار دوگانه‌ای بود که با ما داشتند. استانداردی که در قبال ایران به کار بردند کاملاً دوگانه بود، با این حال، همان مجلس اجازه داد که ادامه روابط در چارچوبی جدید و از طریق شورای عالی امنیت ملی کشور دنبال شود. حضور و همکاری‌های بعدی این سازمان نیز با اجازه شورای عالی امنیت ملی ایران بوده است. بنابراین، ما در همان چارچوب جدیدی که در حال گفت‌وگو هستیم، روابط خود را حفظ خواهیم کرد.

با توجه به زمینه کلی درگیری‌های ایران و اسرائیل و همچنین فلسطین و اسرائیل، آیا توسعه فناوری هسته‌ای ایران، از جمله غنی‌سازی اورانیوم، همچنان ادامه خواهد یافت؟ نظر شما درباره آینده فناوری هسته‌ای و مسیر توسعه هسته‌ای ایران چیست؟

ما هیچ برنامه‌ای برای فعالیت خارج از چارچوب‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نداریم. فعالیت‌های هسته‌ای ما صرفاً صلح‌آمیز است و در همان مسیر ادامه خواهد یافت. خارج از این چارچوب هیچ قصدی برای دنبال کردن فعالیت دیگری وجود ندارد.

در گفت‌وگوها کاملاً می‌توان درباره این موضوع تفاهم کرد، همان‌طور که پیش‌تر نیز تفاهم کرده بودیم. ما به همه آن توافقات و گفت‌وگوهای که داشتیم پایبند بودیم و امروز هم آماده‌ایم در همان چارچوب‌های بین‌المللی گفت‌وگو کنیم.

اگر اشکالاتی وجود داشته باشد، قابل حل است. قرار نیست هیچ فعالیتی بیرون از آن چارچوب‌ها انجام دهیم. در همین چارچوب‌ها نیز تاکنون نظارت‌های سازمان‌های مربوطه به‌طور کامل اعمال شده و ما هیچ قصدی برای جلوگیری از این نظارت‌ها نداریم. تنها خواسته ما این است که در برخوردها با ایران رفتار دوگانه وجود نداشته باشد.

به نظر شما، تحولات آینده منطقه خاورمیانه ممکن است به چه سمتی پیش برود؟ ایران چه برنامه‌ای برای مدیریت و کاهش ریسک‌های ناشی از تغییرات منطقه‌ای دارد؟

من فکر می‌کنم، شنیده‌اید که نتانیاهو می‌گفت ما به دنبال تشکیل یک

اسرائیل بزرگ هستیم و نقشه‌ای که برای آن طراحی کرده‌اند، بسیاری از کشورهای منطقه را در بر می‌گیرد. رژیم صهیونیستی از این نگاه خود دست نخواهد کشید، مگر آنکه جهان او را سر جای خود بنشانند. همان بحثی که رئیس‌جمهور محترم چین درباره حکمرانی جهانی مطرح کردند و همان اصلی که در سازمان ملل وجود دارد؛ این‌که همه کشورها، چه کوچک و چه بزرگ، در مقابل قانون برابرند.

نمی‌توان پذیرفت که یک کشور کوچک یا بزرگ به خود اجازه دهد به کشور دیگری تجاوز کند و جهان در برابر آن بی‌تفاوت بماند. متأسفانه امروز چنین حکمرانی‌ای در جهان برقرار نیست. رژیم صهیونیستی حق تجاوز به دیگر کشورها را ندارد. این رژیم امروز به راحتی در سوریه دست به تجاوز می‌زند، در غزه با فشار و کشتار گسترده مردم را از گرسنگی به مرگ می‌کشد و اکنون نیز در پی آن است که ساکنان آن را از سرزمین‌شان بیرون کند. این سیاست‌ها همه با حمایت و اجازه آمریکا انجام می‌شود. این چیزی نیست که جهان بتواند ببیند و بپذیرد. اگر دنیا این روند را قبول کند، به باور من رژیم صهیونیستی هرگز در هیچ نقطه‌ای آرام نخواهد نشست و قدرت‌های بزرگی که به دنبال تمامیت‌خواهی هستند نیز از مسیر خود باز نخواهند گشت.

کشورهایی که امروز در برابر یکجانبه‌گرایی موضع گرفته‌اند، باید در قبال این بی‌قانونی‌ها، بی‌عدالتی‌ها و بی‌انصافی‌ها ایستادگی کنند. اگر ما محکم بایستیم و با کشوری که به کشور دیگر تجاوز می‌کند، هیچ‌گونه همکاری نکنیم، آن کشور جرات ادامه چنین اقداماتی را نخواهد داشت. بنابراین نقش ایران و حضور ما در سازمان‌هایی همچون بریکس، سازمان همکاری شانگهای، اتحادیه اوراسیا و دیگر نهادهای منطقه‌ای اهمیت ویژه‌ای دارد. اعضای این سازمان‌ها باید بپذیرند که به تمامیت ارضی یکدیگر احترام بگذارند.

کشورها، چه قوی و چه ضعیف، چه دارا و چه ندار، باید تبادلاتی منطقی، منصفانه و عادلانه داشته باشند و به یکدیگر کمک کنند تا دنیایی سرشار از صلح، امنیت و آرامش برای همگان ساخته شود.

به نظر شما، مهم‌ترین عامل برای دستیابی به صلح و ثبات در منطقه خاورمیانه چیست؟

مهم‌ترین معنای صلح در وحدت و انسجام کشورها، احترام به تمامیت ارضی یکدیگر و کمک و تبادل تجربیات خلاصه می‌شود؛ همان چیزی که

امروز در این اجلاسها درباره آن گفتوگو می‌کنیم. باید بپذیریم هر کشوری، در هر جایگاه و با هر قدرت و ثروتی، می‌تواند فرهنگ، سلیقه و آداب خاص خود را داشته باشد و از آن بهره ببرد. در عین حال، کشورهای دیگر نیز باید با او ارتباطی سالم در زمینه تجارت، صنعت، هوش مصنوعی و فعالیت‌های دیجیتالی برقرار کنند و به یکدیگر یاری برسانند. انسجام می‌تواند این مشکلات را حل کند و همان حکمرانی جهانی نیز قادر است چنین مسائلی را برطرف سازد. پایبندی به قوانین نیز نقش اساسی در این مسیر دارد.

ما باید به اندازه کافی رشد کنیم که بتوانیم کنار یکدیگر بنشینیم و چارچوبی تدوین کنیم که در آن به حقوق همدیگر تجاوز نکنیم. می‌توانیم چارچوبی ایجاد کنیم که بر اساس آن به یکدیگر کمک کرده، مشکلات همدیگر را حل کنیم و راه‌هایی بسازیم که تبادلات و تعاملات میان کشورها افزایش یابد.

این موضوع در منطق توسعه جهانی کاملاً روشن است. به جای آنکه منطق قدرت به کار گرفته شود، باید قدرت منطق حاکم باشد. به جای آنکه قلدری و تمامیت‌خواهی اصل قرار گیرد، باید منطق و عقلانیت باشد که قدرت را اعمال کند، نه آنکه زور، منطق را تعیین کند.

اگر یک قوه قضاییه خلافاکاری را محکوم کند، نباید آن قوه قضاییه تحریم شود، بلکه باید مورد تقدیر قرار گیرد. متأسفانه امروز در معادلات جهانی همه‌چیز برعکس شده است. من امیدوارم بر پایه تفاهماتی که در بریکس، شانگهای و دیگر اجلاسهای منطقه‌ای وجود دارد و با احترام به تمامیت ارضی، فرهنگها و باورهای اعتقادی کشورها و همچنین با تکیه بر انصاف و عدالت، روابط خود را صمیمی‌تر کنیم.

طرف آمریکایی پیشتر خواستار آن شده بود که ایران کاملاً فعالیت‌های غنی‌سازی اورانیوم خود را متوقف کند. وقتی شما این درخواست را از سوی آمریکا شنیدید، چه واکنشی داشتید؟

همان‌طور که خدمت شما گفتم، منطق آنها، منطق زور است. با زور می‌خواهند اهداف خود را پیش ببرند. آنها چون قدرت نظامی داشتند، مراکز ما را مورد حمله قرار دادند، اما اندیشه، توان و مهارت در ذهن ایرانیان است نه در ساختمان‌ها و مراکزی که بمباران شد. ما کشورمان را می‌سازیم و با قدرت هم می‌سازیم و پیشرفت می‌کنیم.

هیچ‌کس نمی‌تواند با زور، حقوقی را که بر اساس قوانین بین‌المللی برای کشورها به رسمیت شناخته شده است، نادیده بگیرد. کشورها باید بتوانند از علم و فناوری مورد نیاز برای فعالیتهای صلح‌آمیز بهره ببرند و این حق را هیچ‌کس نمی‌تواند سلب کند. آنها می‌خواهند برخی کشورها را جیره‌خوار خود کنند؛ کشورهایی که تحت سلطه‌شان باشند تا منابعشان را غارت کنند، نفت، گاز و معادنشان را ببرند و پس از آنکه همه چیز تمام شد، هرچه خواستند انجام دهند؛ بمباران کنند، مردم را به قتل برسانند، آنان را از گرسنگی هلاک کنند و نگذارند دارو و غذا به دستشان برسد، در عین حال، در تریبون‌ها و نهادهای تبلیغاتی خود دم از انسانیت بزنند. این‌ها دروغ می‌گویند و به زبان زور متوسل می‌شوند.

آنچه امروز کشورهای منطقه و دیگر کشورهایی که به دنبال عدالت و انصاف هستند بر آن تأکید دارند، این است که نباید در برابر زور سر خم کرد. ما نیز تصمیمی قاطع و در واقع باوری راسخ داریم که هیچ انسان آزاده‌ای در برابر زورگویی سر فرود نمی‌آورد.

ما در چارچوب قوانین بین‌المللی حق داریم فعالیتهای علمی خود را ادامه دهیم. برای درمان بیماران خود نیازمند ایزوتوپ‌هایی هستیم که هم در شناسایی بیماری‌ها و هم در درمان بسیاری از آنها نقش اساسی دارند. هیچ‌کس حق ندارد به ما بگوید که نمی‌توانیم از این علم استفاده کنیم. اینکه جوامعی که توانایی تولید چنین فناوری‌هایی را دارند، مانع دستیابی دیگران به آن شوند، ظلم، بی‌انصافی و بی‌عدالتی است. این قلدری آشکار است و ما بر اساس اعتقاد و باور خود حاضر به مرگ هستیم، اما هرگز حاضر نیستیم زیر بار چنین نگاه تنفرآمیزی که آنها در جهان پمپاژ می‌کنند، برویم.

در پایان مصاحبه امروز، اگر اشکالی ندارد، می‌خواهیم یک سؤال شخصی از شما بپرسیم. شما پیش‌تر گفته‌اید که یکی از مهم‌ترین دلایل شرکت در انتخابات ریاست‌جمهوری سال گذشته این بود که مشکلاتی را در ایران و کشورهای همسایه مشاهده کردید و امیدوار بودید بتوانید آنها را حل کنید. و به عنوان کسی که پیش‌تر جراح قلب بوده است، فکر می‌کنید مهم‌ترین مشکل فعلی ایران چیست و چه نسخه‌ای برای آن دارید؟

ببینید، ما در پزشکی آموخته‌ایم که هنگام درمان نگاه نکنیم بیمار چه فکری دارد، چه نگاهی دارد، چه جنسیتی دارد، چه میزان دارایی

یا چه جایگاه قدرتی دارد. وقتی مدرک پزشکی گرفتیم، سوگند یاد کردیم که درمانگر آلام بیماران باشیم و دردشان را تسکین دهیم. با همین نگاه، وقتی به جامعه می‌نگریم، برای ما تفاوتی ندارد که افراد چه کسانی هستند، چگونه فکر می‌کنند، چه جنسیتی یا قومیتی دارند و چه باوری را دنبال می‌کنند.

وظیفه حاکمیت این است که به همه کسانی که در جامعه زندگی می‌کنند، خدماتی عادلانه ارائه دهد، بستری برای رشد و تعالی آنان فراهم کند و با همه شهروندان بر اساس انصاف، مهربانی و عدالت رفتار کند.

در نگاه ما، بی‌عدالتی در پزشکی معنا ندارد. برای ما تفاوتی ندارد که بیمار ثروتمند باشد یا فقیر؛ همان عملی را که باید، انجام می‌دهیم. نمی‌توانیم بگوییم برای بیمار پولدار ۱۰ بخیه می‌زنیم و برای بیماری که توان مالی ندارد تنها ۲ بخیه. چنین چیزی اصلاً ممکن نیست. همان خدمتی که به فرد ثروتمند ارائه می‌کنیم، برای بیمار نیازمند هم انجام می‌دهیم.

جامعه نیز همین‌گونه است. انسان‌هایی که در جوامع زندگی می‌کنند، برابرند. نگاه ما در ارائه خدمت به جامعه نباید وابسته به این باشد که چه کسی ثروتمند است و چه کسی فقیر، یا اینکه چه فکری دارد و چه ایده‌ای دنبال می‌کند، یا به چه حزب و گروهی وابسته است. وظیفه حاکمیت این است که بر اساس عدالت و انصاف با همه برخورد کند و بستری فراهم آورد تا همه بتوانند استعدادها و توانمندی‌های خود را شکوفا کنند.

اگر بتوانیم چنین کنیم، همان شعارهایی که رهبر چین امروز تحت عنوان حکمرانی جهانی یا شعارهای منطقه‌ای مطرح کرده‌اند، محقق خواهد شد.

این باور اعتقادی ماست؛ نه تنها من به‌عنوان یک پزشک چنین نگاهی دارم، بلکه این آموزه‌ها را از دین، فرهنگ و باورهای خود نیز آموخته‌ایم. بنابراین تلاش، نگاه و کوشش ما همواره بر این است که تا جایی که ممکن است، رنجی از دوش دیگران برداریم؛ بیماری را درمان کنیم، گرفتاری افراد را برطرف سازیم و دردی را کاهش دهیم. این همان چیزی است که در پزشکی به آن عادت کرده‌ایم و امروز نیز وظیفه خود می‌دانیم در خدمت مردمان باشیم.

ما متوجه شدیم که برخی رسانه‌ها و افکار عمومی گاهی شما را با برچسب «جریان اصلاح‌طلب» معرفی می‌کنند. آیا شما با این توصیف موافق هستید؟

ببینید، هر انسانی در هر لحظه در حال تغییر است. شما هم تا به اینجا که رسیدید، اصلاحاتی در نگاه خود ایجاد کردید. انسان همواره در مسیر تغییر و شدن است.

مفهوم اصلاح‌طلب بودن یا هر نگاه دیگری، گاهی از زاویه سیاست مطرح می‌شود، اما اگر از منظر انسانی نگاه کنیم، انسان واقعی کسی است که بتواند هر لحظه در جهت تعالی و رشد تغییر کند. ما وقتی می‌گوییم به خدا ایمان داریم، خدا را به‌عنوان قدرتی بی‌نهایت در علم، هنر، خلاقیت، زیبایی، رحمت و گذشت می‌شناسیم. باور داریم که انسان‌ها باید به سوی او حرکت کنند؛ یعنی عالم‌تر، خلاق‌تر، رحیم‌تر، مهربان‌تر و باگذشت‌تر شوند. در حقیقت، همه زیبایی‌ها را می‌توان در آن بی‌نهایت مشاهده کرد.

من به‌عنوان یک انسان باور دارم که هر فردی در دنیا توان و ظرفیت تغییر را دارد. اگر انسان‌ها بیاموزند که در مسیر زندگی خود هر لحظه تلاش کنند و تغییری ایجاد نمایند، می‌توانند رشد کنند. همین کاری که شما امروز در چین انجام می‌دهید نیز نمونه‌ای از تغییر و اصلاح است؛ تغییر همان اصلاح است.

اگر انسانی اصلاحات و تغییر را نپذیرد، در حقیقت مانند آبی است که در یک جا می‌ماند و می‌گنجد. انسان تا زمانی زنده است که در حال تغییر و رشد باشد، اما وقتی از تغییر باز ایستاد، دیگر در مسیر مرگ قرار گرفته و زندگی‌اش به روزمرگی تبدیل می‌شود. از روزمرگی باید عبور کرد و دوباره به مسیر رشد و تعالی بازگشت.

همه انسان‌ها می‌توانند کارهایی انجام دهند که از هیچ موجود زنده دیگری بر نمی‌آید. اگر چین امروز، هر روز در حال تغییر است و به پیشرفت می‌رسد، به این دلیل است که انسانیت و پتانسیل خود را بروز می‌دهد. این توانایی در همه انسان‌هایی که بر روی این کره خاکی زندگی می‌کنند، وجود دارد. انسان‌ها قدرت تغییر و رشد دارند و اگر بستری فراهم شود که این ذخایر درونی آزاد شود، در عرصه هنر، علم، صنعت، اقتصاد و هر زمینه‌ای می‌توان به جایگاه‌های بی‌سابقه‌ای رسید.

بنابراین، نباید ایستاد؛ هر لحظه باید برای بهتر شدن تلاش کرد. هر انسانی می‌تواند در مسیر رشد و تعالی تغییر یابد. ما این را حرکت

به سمت خدا می‌نامیم، دیگری شاید نام دیگری بر آن بگذارد، اما در نهایت همان نهاد درونی انسان است که او را به سوی تعالی می‌کشانند.

وقتی صحبت از ابتکار عمل فردی، تغییر و خلاقیت می‌کنیم، می‌دانم که شما در یکی از سخنرانی‌هایتان جمله‌ای از انیشتین را نقل کردید. انیشتین گفته بود که تعریف حماقت این است که یک کار را بارها و بارها تکرار کنیم، اما انتظار نتیجه‌ای متفاوت داشته باشیم. آیا این بدان معناست که شما به‌عنوان رئیس جمهور ایران، می‌خواهید تغییراتی برای ایران ایجاد کنید؟ بزرگ‌ترین تغییری که می‌خواهید برای ایران بیاورید چیست؟

تغییراتی که ما برای ایران می‌خواهیم، تنها محدود به یک حوزه نیست. همان‌طور که پیش‌تر گفتم، انسان‌ها در همه زمینه‌ها می‌توانند تغییر کنند. در کشاورزی می‌توانیم بهتر شویم، در صنعت پیشرفت کنیم، در پزشکی گام‌های تازه برداریم و در هر حوزه‌ای که نام ببرید، مسیری به سوی بی‌نهایت و تعالی وجود دارد.

انسان‌ها باید بیاموزند آنچه تاکنون آموخته‌اند تنها مقدمه‌ای برای پیشرفت است و می‌توان آن را ارتقا داد و بهتر کرد. در ورزش می‌توان بهتر از شرایط فعلی شد و همین نگاه در همه عرصه‌ها صادق است. اگر این باور در انسان‌ها شکل بگیرد که می‌توان هر لحظه بهتر از لحظه قبل بود، آن‌گاه در همه زمینه‌هایی که در کشور با آن‌ها زندگی می‌کنیم می‌توان تغییر ایجاد کرد.

این تغییر می‌تواند در کشاورزی و شاخه‌های مختلف آن باشد، در پزشکی، در صنعت، در تجارت، در دوستی و مهربانی، در زندگی روزمره و حتی در قوانین و مقرراتی که وضع می‌کنیم. همه این‌ها قابلیت بهتر شدن دارند.

ما به جای آنکه بجنگیم، می‌توانیم چارچوبی ایجاد کنیم که در آن همه در صلح و آرامش زندگی کنند. به جای دعوا و نزاع، می‌توانیم با یکدیگر دوست باشیم. به جای آنکه نفرت را در جامعه تزریق کنیم، می‌توانیم محبت، عشق، انسانیت و گذشت را با هم تقسیم کنیم. این ارزش‌ها محدود به هیچ مرز یا زمینه‌ای نیستند. هر کسی در هر جایگاه و با هر باوری می‌تواند بهتر از آن چیزی باشد که اکنون هست. وقتی این را بپذیریم، تلاش می‌کنیم زندگی بهتری داشته باشیم و این یعنی تلاش برای تغییر.

اما این بهتر شدن زمانی معنا پیدا می‌کند که بتوانیم گرهی از کار انسان‌هایی که در اطراف ما هستند باز کنیم. اگر دل کسی را شاد کنیم، گامی به‌سوی بهتر شدن برداشته‌ایم. اگر درد کسی را درمان کنیم، یک قدم جلو رفته‌ایم. اگر بتوانیم زندگی کسی را تأمین کنیم و هر کاری که از دستان برمی‌آید انجام دهیم، در حقیقت انسانی‌تر عمل کرده‌ایم.

تفاوت انسان با حیوان در گذشت او برای خدمت به هم‌نوعان است. حیوان‌ها شاید همه چیز را برای خود بخواهند، اما انسان هرچه به قله‌های بالاتری برسد، همه چیز را برای مردم و دیگر انسان‌ها می‌خواهد. بنابراین، در همه عرصه‌ها می‌توان تغییر ایجاد کرد تا به قله برسیم. البته قله نقطه‌ای نیست که در آن متوقف شویم؛ زندگی مسیری است برای رفتن. تا زمانی که زنده‌ایم باید در این مسیر حرکت کنیم و هیچ‌گاه نایستیم. زندگی یعنی حرکت در جهت تعالی، رشد، صلح، عدالت و انسانیت.

آقای رئیس‌جمهور، این‌ها تمام سؤالاتی بود که می‌خواستیم از شما بپرسیم. آیا نکته‌ای هست که بخواهید اضافه کنید؟ اگر موردی نیست، مصاحبه را به پایان می‌بریم.

متشکرم.

آقای رئیس‌جمهور، از اینکه امروز وقت گذاشتید و با ما گفت‌وگو کردید و دیدگاه‌های ارزشمند خود را با ما به اشتراک گذاشتید، بسیار سپاسگزاریم.

بسیار سپاسگزارم و برای شما، مردم عزیز چین و خانواده‌هایتان آرزوی موفقیت دارم.